

Mededeling nr. 24

Associatie-overeenkomst tussen de Europese Unie (EU) en Midden-Amerika (Centraal Amerika)

24.1 Algemeen

De EU en landen in Midden-Amerika (El Salvador, Honduras, Nicaragua, Costa Rica, Panama en Guatemala) hebben op 29 juni 2012 een Associatie-overeenkomst gesloten.

De overeenkomst omvat een aantal doelstellingen op een groot aantal van terreinen zoals o.a. de samenwerking bij het bestrijden van corruptie, het tegengaan van de illegale wapenhandel, het nemen van maatregelen om de verspreiding (proliferatie) van massavernietigingswapens en nucleaire stoffen en de samenwerking bij het bestrijden van terrorisme en illegale drugs.

Een onderdeel van de Associatie-overeenkomst is een regeling voor de onderlinge (vrij)handel in producten die van oorsprong zijn.

Dit onderdeel treedt volgens de drie kennisgevingen in Publicatieblad (EU) serie L nr. 204 van 31 juli voorlopig in werking op 1 augustus 2013 voor Nicaragua, Panama en Honduras en de twee kennisgevingen in Publicatieblad (EU) serie L nr. 257 van 28 september voorlopig in werking op 1 oktober 2013 voor Costa Rica en El Salvador. Dit onderdeel treedt volgens de kennisgeving in Publicatieblad (EU) serie L nr. 315 van 26 november voorlopig in werking op 1 december 2013 voor Guatemala.

Deze Mededeling gaat met name in op oorsprongsaspecten van de Associatie-overeenkomst.

De Associatie-overeenkomst is gepubliceerd in Publicatieblad EU serie L nr. 346 van 15 december 2012. Bij de Associatie-overeenkomst is o.a. Bijlage II gevoegd waarin de oorsprongsregels zijn vastgelegd.

Deze Bijlage komt qua opzet en structuur overeen met de oorsprongsprotocollen die zijn opgenomen bij de overeenkomsten die de EU eerder met andere landen heeft gesloten.

Hierna zal zullen de belangrijkste punten worden toegelicht.

24.2 Midden-Amerika / republiek van de MA-partij

Bijlage II spreekt in een aantal artikelen over Midden-Amerika of een republiek van de MA-partij.

Onder Midden-Amerika vallen de volgende landen: El Salvador, Honduras, Nicaragua, Costa Rica, Panama en Guatemala. Deze landen vormen voor de toepassing van de Associatieovereenkomst tezamen één gebied.

Onder een republiek van de MA-partij wordt verstaan: een van de landen van Midden-Amerika.

24.3 Volledig verkregen

Op dezelfde wijze als in andere Protocollen is in artikel 2 van Bijlage II opgenomen dat producten als van oorsprong uit de EU of Midden-Amerika worden beschouwd indien zij aldaar geheel en al zijn verkregen of – indien dit niet het geval is – een toereikende bewerking hebben ondergaan.

Geheel en al verkregen producten worden in Bijlage II aangeduid als ‘volledig verkregen’ producten.

Wat onder ‘volledig verkregen’ moet worden verstaan is uitgewerkt in artikel 4.

24.4 Toereikende bewerking

Artikel 5 van Bijlage II bepaalt – volgens het bekende stramien – welke bewerkingen materialen die niet van oorsprong zijn uit de EU of uit Midden-Amerika moeten ondergaan om als van oorsprong uit de EU of Midden-Amerika te worden beschouwd. De bewerkingen zijn opgenomen in Aanhangsel 2 bij Bijlage II.¹

24.5 Tolerantiereg

Zoals ook in de andere oorsprongsprotocollen is voorzien, bevat artikel 5, lid 2 een tolerantieregel die het toestaat dat bij de vervaardiging van een product, 10% van de prijs af fabriek van het product aan extra derde landen materiaal mag worden gebruikt met de restrictie dat hierdoor de percentageregel in Aanhangsel II niet wordt overschreden.

Textiel en textielproducten zijn uitgesloten van de tolerantieregel. De tolerantieregel is evenmin niet van toepassing indien – volgens de lijstregel in Aanhangsel II – gebruik moet worden gemaakt van volledig verkregen materialen om een product als van oorsprong te kunnen aanmerken.

24.6 Cumulatie

De Associatie-overeenkomst kent drie vormen van cumulatie die hierna worden toegelicht.

24.6a Bilaterale cumulatie

Artikel 3 van Bijlage II voorziet in bilaterale cumulatie tussen enerzijds de EU en anderzijds Midden-Amerika en andersom. Goederen van oorsprong uit de ene partnerland worden beschouwd als te zijn van oorsprong uit het andere partnerland indien zij aldaar verder worden bewerkt voor zover de uitgevoerde bewerkingen verder gaan dan de zgn. minimale bewerkingen.

24.6b Diagonale cumulatie

Diagonale cumulatie is onder voorwaarden mogelijk tussen Midden-Amerika en een aantal landen in Zuid-Amerika: Peru, Colombia, Bolivia, Ecuador en Venezuela. Materialen van oorsprong uit een van deze landen worden dan beschouwd als van oorsprong uit Midden-Amerika, indien zij daar verder worden bewerkt. Iedere bewerking is dan voldoende om de oorsprong te wijzigen mits de in Midden-Amerika uitgevoerde bewerkingen verder gaan dan de zgn. minimale bewerkingen. Deze mogelijkheid voor diagonale cumulatie is mogelijk indien de genoemde landen in Zuid-Amerika dezelfde oorsprongsregels toepassen als bij rechtstreekse uitvoer naar de EU (Dit zijn op dit moment alleen Peru en Colombia) en deze landen dezelfde waarborgen bieden ten aanzien van de controle en de administratieve samenwerking.

24.6c Cumulatie met andere landen

Artikel 6 van Bijlage II geeft de mogelijkheid tot cumulatie met Mexico, andere landen in Zuid-Amerika en in het Caribisch gebied. Om van deze mogelijkheid gebruik te kunnen maken moet door de EU of een republiek van de MA-partij een verzoek worden gedaan aan het subcomité Douane, handelsbevordering en oorsprongsregels. Op dit moment zijn nog geen verzoeken gedaan.

24.7 Minimale bewerkingen

De minimale bewerkingen zijn opgesomd in artikel 6 van Bijlage II. De opsomming komt inhoudelijk overeen met de teksten in de oorsprongsprotocollen bij de andere vrijhandelsovereenkomsten.

24.8 Territorialiteitsbeginsel

In beginsel mogen goederen van oorsprong uit de EU of uit Midden-Amerika niet tussentijds worden bewerkt in een derde land. In alle oorsprongsprotocollen is het echter toegestaan dat goederen niettemin mogen worden geëxporteerd naar een derde land. Voorwaarde hierbij is dat ten behoeve van de douaneautoriteiten wordt aangetoond dat de goederen bij wederinvoer dezelfde goederen zijn als goederen die eerder werden uitgevoerd en de goederen tijdens hun verblijf in het derde land geen andere bewerkingen hebben ondergaan dan die ter behoud van de goede staat.

Indien goederen toch een bewerking in het derde land ondergaan is dit onder de in artikel 12, lid 3 vermelde voorwaarden toegestaan. Hierbij vermeldt artikel 12, lid 5 dat de tussentijdse uitvoer dan dient plaats te vinden onder het stelsel van passieve veredeling of een soortgelijke regeling.

24.9 Rechtstreeks vervoer

Artikel 12 van Bijlage II stelt de gebruikelijke voorwaarden met betrekking tot de voorwaarde van rechtstreeks vervoer. Goederen moeten rechtstreeks worden vervoerd tussen de EU en Midden-Amerika v.v. Indien tijdens het vervoer een derde land wordt aangedaan is dit toegestaan, mits de goederen onder douanetoezicht zijn gebleven en geen andere be- of verwerkingen hebben ondergaan dan lossen en laden. Behandelingen ter behoud van de goede staat zijn wel toegestaan. Het splitsen van zendingen in het transitoland is echter niet toegestaan. Het bewijs dat aan deze voorwaarden is voldaan moet desgevraagd op de gebruikelijke wijze door de importeur worden geleverd.

¹ De inhoud van Aanhangsel 2 bij Bijlage II is met ingang van 14 juni 2021 op enkele punten herzien (zie Besluit Nr. 1/2020 van de Associatieraad EU-Midden Amerika van 14 december 2020 herzien, Pb. EU L 25/1).

24.10 No draw back-bepaling

De no draw back bepaling is binnen deze Associatieovereenkomst niet van toepassing. Dit betekent dat indien bij de vervaardiging van een product van oorsprong, derde landen materialen zijn gebruikt niet hoeft te worden afgezien van eventueel bij de invoer van de materialen genoten vrijstellingen.

24.11 Bewijs van oorsprong

Bij invoer van goederen met aanspraak op een preferentiële tariefbehandeling moet de oorsprong worden aangetoond. Artikel 14 van Bijlage II voorziet er in dat dit gebeurt door middel van een certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 dan wel een oorsprongsverklaring (factuurverklaring).

De tekst van de oorsprongsverklaring in de talen van de EU is opgenomen in Aanhangsel 4 bij Bijlage II.

Voor zendingen met een waarde van niet meer dan € 6.000,- kan iedere exporteur een oorsprongsverklaring stellen; voor zendingen met een hogere waarde dient de exporteur in het bezit te zijn van een vergunning Toegelaten Exporteur.

Aanvragen voor de vergunning dienen door de exporteurs te worden ingediend met gebruikmaking van het aanvraagformulier. Zie hiervoor de website van de Douane: www.douane.nl.

De oorsprongsbewijzen hebben een geldigheidsduur van één jaar na de datum van afgifte. Binnen deze termijn moeten ze bij de douaneautoriteiten van het land van invoer worden overgelegd dan wel ter beschikking worden gehouden van de douane.

Oorsprongsbewijzen worden opgesteld bij uitvoer maar mogen ook achteraf worden opgesteld (issued retrospectively). Voor oorsprongsverklaringen die na de uitvoer worden opgesteld geldt een maximumtermijn. Voor de EU is deze periode twee jaar na de uitvoer; voor Midden-Amerika is dit één jaar na de uitvoer. Na deze periode mogen dus achteraf geen oorsprongsverklaringen worden opgesteld.

Voor verzoeken om terugbetaling gelden dezelfde periodes. Dit betekent voor de EU een beperking van de huidige wettelijke termijn: indien in de EU binnen 3 jaar na de invoer een verzoek om terugbetaling wordt ingediend met daarbij een oorsprongsverklaring afgegeven in Midden-Amerika die ouder is dan 2 jaar kan niet tot terugbetaling worden overgegaan.

Certificaten inzake goederenverkeer EUR.1 worden – zoals gebruikelijk – in de EU afgegeven door de douaneautoriteiten van de 28 lidstaten.

In Midden-Amerika zijn hiervoor andere instanties aangewezen: Costa Rica: Promotora del Comercio Exterior (Procomer);

- El Salvador: Centro de Trámites de Exportación del Banco Central de Reserva (CENTREX/BCR);
- Guatemala: Dirección de Administración del Ministerio Exterior del Ministerio de Economía;
- Honduras: Dirección General de Integración Económica y Política Comercial de la Secretaría de Estado en los Despachos de Industria y Comercio;
- Nicaragua: Centro de Trámites de las Exportaciones (CETREX) del Ministerio de Fomento, Industria y Comercio (MIFIC);
- Panama: Ministerio de Comercio e Industrias.

Voor niet-commerciële zendingen van particulieren aan particulieren en reizigersbagage zijn in principe vrijgesteld van het overleggen van een oorsprongsbewijs.

De waarde bij invoer mag evenwel niet meer bedragen dan € 1.200 voor reizigersbagage en € 500 voor aan particulieren gerichte zendingen.

24.12 Bewaren bewijsstukken

In artikel 27 van Bijlage II is het bewaren van bewijsstukken geregeld. Deze regeling wijkt niet af van de uit hoofde van de in de andere protocollen gebezigde termijn van 3 jaar.

24.13 Overgangsbepalingen: zeilende partijen, goederen in entrepot of vrije zone.

Artikel 38 van Bijlage II geeft de mogelijkheid om gebruik te maken van een tariefpreferentiële behandeling bij invoer van goederen die vóór de inwerkingtreding van de Associatieovereenkomst werden uitgevoerd uit Midden-Amerika en zich na de inwerkingtreding van de Associatieovereenkomst nog in transport of in een entrepot of in vrije zone binnen de EU bevinden.

Uiteraard geldt dan dat de goederen van oorsprong moeten zijn uit Midden-Amerika en bij invoer de oorsprong wordt aangetoond door een certificaat EUR. 1 of een oorsprongsverklaring die maximaal 4 maanden na de inwerkingtreding van de Associatieovereenkomst in Midden-Amerika is afgegeven.

Bij invoer in Midden-Amerika van goederen van oorsprong uit de EU is het voorgaande mutatis mutandis van toepassing.